

lertid skal Udvalget — næst at henvise til de ovenfor omhandlede Punkter, hvor ad Forklaringens Veie et større eller mindre Udbytte kunde opnaaes, fremhæve nogle Hovedmomenter, som deels kunde være af særlig Betydning for Dommen over Udfasset i dets Heelhed, deels danne Tilfnytningspunkter for de Reformbestræbelser, som man maa haabe strax fra Begyndelsen af ville betegne det nye Rigsraads Virksomhed.

Hvad da først angaaer den indre Ordning af Rigsraadets parlamentariske Virksomhed, kan det ikke Andet end vække Anstød, at det er anseet for nødvendigt at forbeholde Kongen Ret til at udnævne dets Formand og at betinge Vedtagelsen af den Forretningsorden, hvorefter Forhandlingerne skulle ledes, af hans Samtykke. Begge Dele tilkomme naturligen Forsamlingen selv, og den Betragtning ligger meget nær, hvad man tør vente sig af en Samvirken mellem Mænd, hvem man ikke har meent at kunne betroe Rettigheder, som tildeels endog være tilstaaede de ældre, raadgivende Provindsialstænder. Men det maa da ogsaa være indlysende, at disse Bestemmelser ikke ere givne, for at forbeholde Regjeringen nogen Myndighed over Forsamlingen, men for at sikke dennes Minoritet mod Majoritetens Overvægt, og altsaa let ville kunne hæves, naar den for Dieblicket ikke usforklarlige Uengstelighed, hvormed det tydske Element i Monarchiet imødeseer Fællesforsatningen, ved nærmere Bekendtskab maatte forsvinde. Den Betænkelse, der kunde være ved den Regjeringen forbeholdte Ret til eensidigen at give en foreløbig Forretningsorden, som derefter kun kan forandres ved Lov, antager Udvalget for fjernet ved de ovenfor anførte Erklæringer, ligesom det deraf vil sees, at Ministeriet anerkender Rigsraadets Berettigelse til strax at give sine Forhandlinger den fuldstændigste Offentlighed, hvori den tydske Minoritet sikkert vil finde en langt virksommere Beskyttelse mod Muligheden af nogen Slags Forulempelse, end i saadanne i dette Tiemed givne Bestemmelser, som de ovenfor anførte.

Hvorvel det maa erkjendes, at Regjeringen i Reglen er bedst skiftet til at udarbejde Ud-

kastene til Love, og hvorvel de lovgivende Forsamlinger derfor ogsaa bør bruge deres Initiativ med stort Maadehold, hører denne Retlighed dog til Lovgivningsmyndighedens naturlige Attributioner. Vilde man herimod paabe- raabe sig de Exempler, vor egen korte parlamentariske Erfaring kan opvise paa meget umodne Lovforslag, der ere udgaaede fra Rigsdagen, da vilde det ikke være vanskeligt at finde saadanne ogsaa blandt de af Regjeringen indbragte Forslag; ei heller vil det mangle paa Beviser for, at Rigsdagen har medvirket til Lovgivningen, ikke blot ved sin Kritik over Regjeringsudkast, men ogsaa ved selvstændige Arbejder over vigtige Lovgivnings- sager, der ikke staae tilbage for de af Regjeringen dertil ydede Bidrag, f. Ex. Presseloven, Rigsretsloven, endog Finantsloven, eller, for ogsaa at nævne Exempler paa endnu ufuld- endte Sager, med Hensyn til Fæstelseløsningen og Communesagen. Men Hovedsagen er, at umodne Forslag ikke ville affjæres, ved i Stedet for Initiativet at sætte Retten til at gjøre Andragender, men at tværtimod det Vaand, der ligger i Nødvendigheden af at iflåde alle- haande Ideer og Ansættelser den strengere Lovs- form, derved bortfalder, og fremdeles at umodne Lovforslag kun kunne blive til umodne Love ved Medskyld fra Regjeringens Side, som ved betimelig og alvorslig at imødegaae de ubeslædede Dilettanters Forsøg i Lovgivnings- sager, saa godt som altid vil kunne undgaae at tage sin Tilflugt til det kongelige Veto. I det Udvalget derfor bestemt vilde misbillige denne Bestemmelse, hvis det ansaae samme for udsprungen af gouvernementale Grunde, maa det dog tilføie, at Sagen i de Anliggender, hvormed Fællesforsamlingen vil faae at bestille, ikke har stor praktisk Betydning, og, ligesom det vil staae i Rigsraadets Magt, hvor der- til maatte være Anledning, at give sine An- dragender tilbørlig Vægt og passende Form, saaledes vil det neppe være vanskeligt for samme, at fjerne denne Indskrænkning.

Langt betænkligere er naturligvis den Bestemmelse, at Regjeringen, efterat de af den indbragte Lovforslag under anden Be- handling ved Rigsraadets Endringsforslag og Afstemninger have erholdt den Skikkelse, dette